

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

5.1.1 แนวคิดและแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์เพลงเทิดพระเกียรติ

แนวคิดและแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์เพลงเทิดพระเกียรติ มี 4 ประการ คือ ความรู้สึก รักและเทิดทูนพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ความปรารถนาที่จะแบ่งเบาพระราชภาระของพระองค์ การนำพระราชดำรัส / พระบรมราโชวาท/ พระอัจฉริยภาพ / พระราชกรณียกิจมาเป็นแก่นแนวคิดใน บทเพลงและนำโอกาสแห่งวาระสำคัญมาเป็นแก่นความคิด

5.1.2 โอกาสในการสร้างสรรค์และแนวเพลงเพลงเทิดพระเกียรติ

โอกาสที่ใช้สร้างสรรค์เพลงเทิดพระเกียรติ ได้แก่ วันเฉลิมพระชนมพรรษา ปีครบรอบปี นัก্ষัตรแห่งการเฉลิมพระชนมพรรษา และโอกาสครบรอบการเสด็จเถลิงถวัลย์ครองสิริราชสมบัติ เช่น ในปี พ.ศ. 2539 และ พ.ศ. 2549

เพลงเทิดพระเกียรติสำคัญพบว่าจัดทำโดยหน่วยงานของรัฐและภาคเอกชนมีทั้งเพลงพิเศษ/ เฉพาะกิจ มีกระบวนการเผยแพร่เพลงอย่างต่อเนื่องผ่านสื่อวิทยุและโทรทัศน์เพื่อให้ประชาชนรู้จัก สามารถขับร้องได้ ผลการศึกษาแนวเพลงพบเพลงเทิดพระเกียรติหลายแนวทั้งเพลงมาร์ช ที่ขับร้อง หมู่โดยคณะนักร้องประสานเสียง คนตรีมีจังหวะเร็วหนักแน่น เพลงลูกกรุง ทั้งขับร้องเดี่ยวและ ร้องหมู่ ท่วงทำนองเพลงมีทั้งเพลงที่มีจังหวะเร็วและช้า เพลงลูกทุ่ง / เพลงที่มีสำเนียงภาษาท้องถิ่น ทั้งเหนือ อีสาน ได้ ทั้งขับร้องเดี่ยวและขับร้องหมู่ และเพลงสมัยนิยมโดยสร้างสรรค์จากค่ายเพลง ขับร้องโดยศิลปินที่มีชื่อเสียง เช่น ชงไชย แม็คอินไตย์ อัสนี โชติกุล ยืนยง โอภากุล วงเฉลียง เป็นต้น

5.1.3 การสร้างความหมายในบทเพลงเทิดพระเกียรติ

5.1.3.1 ชื่อเพลงพบว่า ตั้งชื่อโดยน้อมนำสาระสำคัญจากพระบรมราโชวาท พระราชดำรัส พระราชดำริ และพระราชกรณียกิจ ร้อยละ 29.9 ใช้สัญลักษณ์ / การเปรียบเทียบเพื่อสวดคู่พระเกียรติ คุณ แสดงพระอัจฉริยภาพ หรือแสดงพระบารมี ร้อยละ 21.7 แสดงความรู้สึกของประชาชนที่มีต่อ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ร้อยละ 17.8 ใช้คำว่า “พ่อ” “บิดา” ร้อยละ 16.2 แสดงถึง เหตุการณ์สำคัญ ร้อยละ 10 ใช้พระนาม “ภูมิพล” ร้อยละ 11

5.1.3.2 ระดับภาษาในบทเพลงทิดพระเกียรติ พบว่ามี 2 รูปแบบคือ รูปแบบแรกใช้ภาษาที่เป็นทางการ บรรจงเลือกสรรถ้อยคำ เรียบเรียงเนื้อความให้มีความสูงส่ง มุ่งสวดดีพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงเปรียบประดุจสมมติเทพ และรูปแบบที่สองใช้ภาษาที่ไม่เป็นทางการ ใช้ถ้อยคำที่เข้าใจง่าย ตรงไปตรงมา ลีลาเหมือนกำลังเล่าเรื่องให้ฟัง

5.1.3.3 การสร้างความหมายในชื่อเพลง พบว่า สื่อสารว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คือ พ่อของคนไทย สร้างความหมายเชิงเปรียบเทียบพระองค์กับสิ่งที่มีคุณค่าและสำคัญ เช่น เพชร รากแก้ว พลึง โคมทอง สายใย ร่มฉัตร เป็นต้น

5.1.3.4 การสร้างความหมายในเนื้อเพลง พบว่า

- สร้างความหมายเกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเป็น “พ่อ” ของคนไทยทั่วประเทศ
- สร้างความหมายเกี่ยวกับการทรงงานหนักเพื่อคนไทยโดยปรากฏคำว่า “เหงื่อ” “หยาดเหงื่อ” “เหนื่อย” “เสโท”
- สร้างความหมายเกี่ยวกับความยิ่งใหญ่ โดยปรากฏคำว่า “รอยเท้า” “รอยทาง” “พระบาท” และในขณะเดียวกันก็สื่อความหมายว่า คนไทยควรดำเนินชีวิตตามแนวทางที่พระองค์ทรงสอน

5.1.3.5 การใช้ถ้อยคำสร้างความหมายในเนื้อเพลง พบการสร้าง ความงามด้านวรรณศิลป์ เช่น การเล่น คำ ซ้ำคำ พบการเปรียบเทียบ เช่น อุปมา อุปลักษณ์ บุคคลวัต อติพจน์ สัญลักษณ์

- การเล่นคำ

ภูมิใจไทยร่วมร้อยหัวใจร่วมไฟร่วมหวัง ภูมิพลังแผ่นดินถิ่นนี้ยิ่งใหญ่

ภูมิประวัติประชาชาติ ภูมิไผท

ภาคภูมิประชาชัชภูมิพลังแผ่นดิน

(ภูมิแผ่นดิน นวมินทร์มหาราชา)

พระนามของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวคือ “ภูมิพล” ผู้ประพันธ์ตั้งใจเล่นคำว่า “ภูมิ” ในความหมายที่เป็นรูปธรรมคือแผ่นดิน ปรากฏในคำว่า ภูมิพลัง ภูมิประวัติ ภูมิไผท และความหมายนามธรรมคือ ความมีเกียรติในคำว่า ภาคภูมิและภูมิใจ ซึ่งความหมายทั้งรูปธรรมและนามธรรมที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน

- การซ้ำคำ

หนึ่งในใจของไทยประชา	หนึ่งใต้ฟ้าของเมืองสยาม
หนึ่งด้วยเดชะบารมีลือนาม	ปกเขตตามทั่วไทยร่มเย็น
หนึ่งในรัฐนักพัฒนา	หนึ่งราชาที่โลกได้เห็น
หนึ่งด้วยคุณธรรมที่ทรงบำเพ็ญ	ดับล้าเค็ญของปวงประชา
หนึ่งในแสนมิแม่นมิปาน	หนึ่งในล้านมิเทียมเทียบทัน
หนึ่งในโลกหนึ่งเดียวเท่านั้น	มหाराชนองค์ภูมิพลฯ (หนึ่งในโลก)

ในบทเพลงซ้ำด้วยคำว่า “หนึ่ง” ในหลายความหมาย ทำให้รู้สึกถึงความยิ่งใหญ่ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

- การใช้อุปมา เช่น ภูเขา หยาตผน ร่มโพธิ์ใหญ่ ประทีป โคมทอง สายฝน

พ่อยิ่งใหญ่เหมือนภูเขา	(พ่อ)
ดั่งหยาตผนขลุ่ยพันหล้า... ทอแสงเรืองรองผดผ่องดั่งร่มโพธิ์ใหญ่	(ลั่นเกล้าเผ่าไทย)
ดั่งประทีปโคมทองส่องทางนำพา	(มหाराชพระภูมิพล)
ดูลุ่ร่มโพธิ์ร่มไทรของปวงประชา	(สตุคิมหาราชา)
คุณบิดาเหล่าประชา ทุกข์ร้อนใดใดกรายมา โอ้ฟ้าเป็นดั่งฝนดับไฟ	(ภูมิแผ่นดินฯ)
พระกรุณาหลังสิ้นเหมือนสายฝนอันชื่นใจ	(เหนือเกล้า)
บารมีพระพ่อภูมิพล เสมือนหยาตผนได้คลายจำเริญ	(โชคดีที่มีในหลวง)

- การใช้อุปลักษณ์ เช่น เทวดา ชาวไร่ชาวนา บิดา ร่มโพธิ์ไทร พลังแผ่นดิน

หลักชัย น้ำทิพย์ พลังลม พลังไฟ ผืนฟ้า ร่มโพธิ์แก้ว ร่มโพธิ์ทอง ฉัตร รากแก้ว	
ท่านเป็นเทวดาที่มีลมหายใจ	(รูปที่มีทุกบ้าน)
ทรงเป็นชาวไร่ชาวนา ทรงเป็นบิดาของไทย	
เป็นร่มโพธิ์ไทรไม้ผลประเสริฐเลิศล้ำกว่าจันรรจา	(ลั่นเกล้าเผ่าไทย)
ธ เป็นพลังแผ่นดิน	(ภูมิแผ่นดิน ฯ)
พระองค์ทรงเป็นหลักชัย ...เป็นร่มโพธิ์ใหญ่ของปวงประชา	(ได้ร่มฉัตร)
ทรงเป็นน้ำทิพย์รินชโลมไทย ทรงเป็นพลังลมสลายโศภภัย	
ทรงเป็นพลังไฟจุดแรงไพร่ฟ้า	(นวมินทรามหาราชานุภาพ)
เป็นผืนฟ้าโอบป้องคุ้มครองดิน เป็นวารินหยาดเย็นชโลม	(พ่อของแผ่นดิน)

พระเป็นร่มโพธิ์แก้วปกป้อง พระเป็นร่มโพธิ์ทองคุ้มผองภัย (เหนือเกล้า)
 ด้วยพระบารมีมากล้นรำพัน เป็นฉัตรกันผองภัยได้สุขกัน (เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม)
 ทรงเป็นรากแก้วของแผ่นดิน ไทยทั้งสี่ร่วมเย็นทั่วปฐพี (รากแก้วของแผ่นดิน)
 องค์ราชันนั้นคือน้ำไหลหลาก (ปารักน้ำ)

- บุคคลวัต หรือ บุคลาธิษฐาน

ตราบพากฟ้า ครีမ်ฝน ต้นไม้ทุกต้นพลอยยินดี รู้รักสามัคคีเพื่อพ่อแห่งไทย

(พ่อแห่งแผ่นดิน)

- อติพจน์

ก็ล้านหยาดเหงื่อที่พ่อหลั่งเพื่อคนไทย ก็แสนนาที่ลวงไปที่พ่อเหน้อยยากตราครา

- สัญลักษณ์

หากจะหาของขวัญให้พ่อสักกล่องเราทั้งผองจะพร้อมกันได้ไหม (ของขวัญจากกอนดิน)
 ของขวัญ หมายถึง การทำสิ่งดีงามเพื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 จากวันนี้สัก همینปี ต้นไม้ที่พ่อปลูก ต้องสวยต้องงดงามและยิ่งใหญ่ (ต้นไม้ของพ่อ)
 ต้นไม้ หมายถึง คนไทยและประเทศไทยที่เจริญมั่นคงก้าวหน้า

5.1.3.6 ประเด็นเนื้อหาและการนำเสนอเพลงเทิดพระเกียรติ

พบว่านำเพลงมาใช้เป็น “สื่อ” เทิดพระเกียรติ เพราะเพลงเป็นสื่อที่จดจำได้ง่าย เข้าถึงผู้ฟัง
 ได้เร็ว โดยเพลงเทิดพระเกียรติจะเป็นที่รู้จักหากได้รับการเผยแพร่อย่างสม่ำเสมอจากสื่อมวลชน
 ต่าง ๆ โดยเฉพาะวิทยุและโทรทัศน์ ด้านเนื้อหาในภาพรวมคือ

- 1) สรรเสริญสดุดีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงเป็นพระเจ้าแผ่นดินในดวงใจของ
 พสกนิกร และสร้างความร่มเย็นเป็นสุขให้แก่คนไทยที่อยู่ใต้ร่มพระบารมี
- 2) เสนอกระแสพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 เพื่อเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตและดำรงสังคมให้เป็นปรกติสุข
- 3) เสนอแนวคิดเรื่องทฤษฎีใหม่ เศรษฐกิจพอเพียง การปลูกป่า การพัฒนาแหล่งน้ำ
 พระราชกรณียกิจด้านการพัฒนาในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- 4) แสดงความรักความหวังใจของประชาชนที่มีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและ
 สร้างความรู้สึกร่วมของคนไทยในการร่วมกันตั้งใจทำสิ่งที่ดีเพื่อพระองค์

5.2 อภิปรายผล

บทเพลงเทิดพระเกียรติถือเป็นผลผลิตของมวลชน ที่บันทึกสภาพสังคมที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ จากแนวคิดเชิงโครงสร้างนิยมที่ว่า โครงสร้างของไวยากรณ์และโครงสร้างของระบบสัญลักษณ์เป็นกรอบกำหนดความคิดของมนุษย์ และผลผลิตทางด้านภาษาเป็นบันทึกทางสังคม ซึ่งถ่ายทอดประวัติศาสตร์ความคิดและความเปลี่ยนแปลงของสังคมนั้น ๆ และจากการศึกษาเกี่ยวกับหน้าที่ของภาษาที่ได้ระบุว่า ภาษามีความสำคัญต่อปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์ในสังคม (social Interaction) ในการร่วมเสนอความคิดเห็น การแสดงอารมณ์ระหว่างมนุษย์ การส่งหรือถ่ายทอดข้อมูล การรักษาประวัติศาสตร์ คณะผู้วิจัยมีความเห็นว่าเพลงเทิดพระเกียรติได้ทำหน้าที่สื่อสารเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่และเป็นที่ยึดเหนี่ยวของคนไทยได้อย่างเป็นระบบแพร่หลาย และคงคุณค่าเชิงวรรณศิลป์

เมื่อนำแนวคิดสัญวิทยาวิทยาและการถ่ายทอดความหมายมาวิเคราะห์เนื้อเพลงพบว่า ผู้ประพันธ์เพลงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญมาก ในการกำหนดไวยากรณ์ของเพลงหรือโครงสร้างเพลง จากเพลงที่รวบรวมนำมาศึกษา 129 เพลง พบโครงสร้างของเพลงที่แตกต่างกันหลายรูปแบบ ทั้งโครงสร้างแบบเพลงมาร์ช ที่แสดงถึงความเป็นทางการ เข้มแข็ง สง่างาม โครงสร้างเพลงลูกกรุงและเพลงลูกทุ่ง ที่เน้นความจริงใจ เรียบง่าย ตรงไปตรงมา และโครงสร้างเพลงสมัยนิยมที่ฟังง่าย เข้ากับยุคสมัย โดยแนวเพลงแต่ละแบบจะมีการสร้างอารมณ์และความรู้สึกให้เป็นไปตามจุดประสงค์ของผู้ประพันธ์โดยใช้ดนตรี และการถ่ายทอดของนักร้องเป็นส่วนเสริม แม้แนวเพลงหรือไวยากรณ์ของเพลงอาจจะแตกต่างแต่การสร้างและถ่ายทอดความหมายเกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ออกมาในทิศทางที่คล้ายคลึงกัน

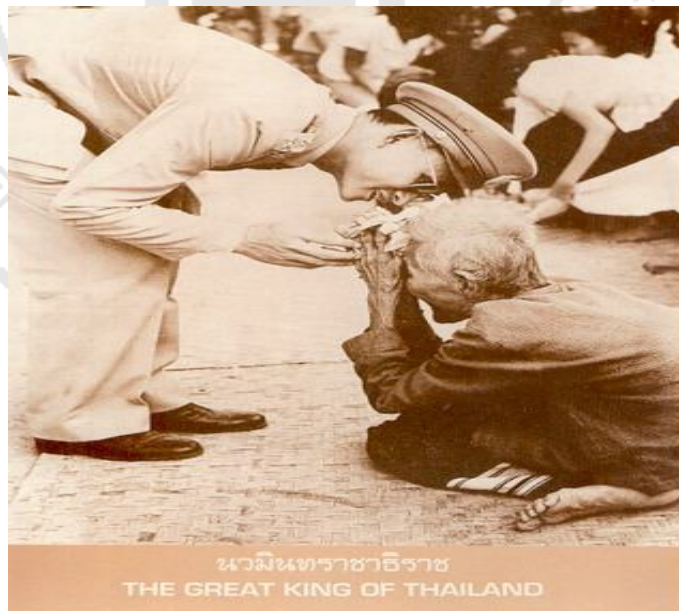
การศึกษาพบว่า ผู้ประพันธ์เพลงสามารถสื่อสารความคิดเกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไปยังคนไทยได้ชัดเจน โดยสามารถสรุปเนื้อหาด้านพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวให้ผู้ฟังทราบและเข้าใจได้จากการฟังเพลงในเวลาไม่กี่นาที

ด้านการสร้างความหมายพบทั้งความหมายตรง และความหมายโดยนัย ความหมายตรงเกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่ยิ่งใหญ่และสูงส่ง แต่ในขณะเดียวกันก็สื่อให้เห็นความใกล้ชิดของพระองค์กับประชาชน ด้านความหมายโดยนัยที่พบคือการสร้างความหมายเกี่ยวกับการเป็น “พ่อ” ของคนไทยทั่วประเทศ และการ “ทรงงานหนัก” ซึ่งปรากฏชัดทั้งในชื่อเพลงและ เนื้อหาของบทเพลง

ภาพที่ 5-1 การปฏิบัติพระองค์ต่อราษฎร

ที่มา http://www.mylifewithhismajestytheking.com/freepage/images/a_religion03/sample1.jpg

ภาพที่ 5-2 ภาพประวัติศาสตร์ในหลวงแห่งดวงใจ

ที่มา [http://mblog.manager.co.th/uploads/642/images/1197484816\[1\].jpg](http://mblog.manager.co.th/uploads/642/images/1197484816[1].jpg)

ในความหมายทั่วไปของ “พ่อ” คือผู้ให้กำเนิด ผู้ที่มีพระคุณ รักและห่วงใยลูก ทำทุกสิ่งเพื่อความ สุขและความเจริญของลูก ตลอดเวลาที่ทรงครองราชย์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงปฏิบัติต่อประชาชนของพระองค์เหมือนกับลูก ภาพที่คนไทยประทับใจและซาบซึ้งคือ แม่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะอยู่ในฐานะประคองสมมติเทพ แต่เมื่อเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎร ทรงปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความนุ่มนวลและไม่ถือพระองค์ หากจะประทับก็จะประทับที่พื้นเช่นเดียวกับประชาชน

ในโลกของการสื่อสารที่มีการหลอมรวมของเทคโนโลยี ทั้งคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต คณะผู้วิจัย พบปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องและอยากจะหยิบยกมาอภิปราย ไม่ว่าจะเป็นการดาวน์โหลด เพลงเทิดพระเกียรติทางเว็บไซต์ต่าง ๆ หรือการสร้างการมีส่วนร่วมของคนไทย จะขอยกตัวอย่าง กิจกรรมในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว วันที่ 5 ธันวาคม 2552 ที่ บอย โกสิยพงษ์ นภ พรธานี และเหล่าศิลปิน LOVEiS ได้เชิญชวนชาวไทยทุกคนร่วมโครงการ ร้องเพลงเพื่อพ่อ (Sing for the King) โครงการที่ให้ทุกคนได้ร่วมกันแสดงความรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยการบันทึกภาพเคลื่อนไหวการร่วมร้องเพลงและแสดงท่าทางต่าง ๆ ด้วยกล้อง(web camera) และไมโครโฟน ซึ่งทุกคนสามารถมีส่วนร่วมในมิวสิกวิดีโอเพลง "เพลงของพ่อ" แต่ละฉากที่ทุกคนได้ร่วมแสดงและถ่ายทอดผ่านกล้องนั้น จะถูกนำมาร้อยเรียงรวมเป็นมิวสิกวิดีโอเพลง “เพลงของพ่อ” (ร้องเพลงเพื่อพ่อ. 2553 : ออนไลน์) นับเป็นนวัตกรรมของการแสดงความรักภักดีที่เข้ากับยุคสมัย จากการสำรวจข้อมูลนับตั้งแต่เริ่มโครงการถึงวันที่ 7 มกราคม 2553 มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมทางเว็บไซต์นี้แล้วจำนวน 6,956 ผลงาน

หากจะถามว่าเหตุใดคนไทยจึงรักพระเจ้าอยู่หัว คำตอบที่คณะผู้วิจัยอยากนำเสนอคือ เพราะพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงรักประชาชน บทเพลงเทิดพระเกียรติที่เกิดขึ้นเผยแพร่จำนวนมากว่า 129 เพลง (ณ ช่วงเวลาที่ได้รวบรวมข้อมูล) ที่นำมาศึกษานี้เป็นหน้าประวัติศาสตร์หนึ่งของการบันทึกความรู้สึกที่คนไทยมีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยได้พบว่า สถานการณ์บ้านเมืองที่ไม่เป็นปกติสุข เกิดความแตกแยกของคนในชาติ ตั้งแต่ปี 2549- ปัจจุบัน ล้วนเป็นสาเหตุที่ทำให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไม่ทรงพระเกษมสำราญ ซึ่งเนื้อหาในบทเพลงเทิดพระเกียรติก็ได้ช่วยสะท้อนสังคมไทยในห้วงเวลาที่มีปัญหาหยาบเร้า และในขณะเดียวกันก็สื่อสารกับคนฟังว่า หากคนไทยรักพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อยากให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระเกษมสำราญก็ต้องร่วมกันทำให้บ้านเมืองสงบสุข ซึ่งสอดคล้องกับพระราชดำริสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในการเสด็จออกมหาสมาคม ในงานพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา พุทธศักราช 2552 ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย วันเสาร์ ที่ 5 ธันวาคม 2552 ที่ว่า

“ ความสุขความสวัสดิ์ของข้าพเจ้า จะเกิดมีขึ้นได้ ก็ด้วยบ้านเมืองของเรา มีความเจริญ มั่นคงเป็นปกติสุข ความเจริญมั่นคงทั้งนั้น จะสำเร็จผลเป็นจริงได้ ก็ด้วยทุกคน ทุกฝ่ายในชาติ มุ่งที่จะปฏิบัติหน้าที่ของตน ให้เต็มกำลัง ด้วยสติรู้ตัว ด้วยปัญญา รู้คิด และด้วยความสุจริตจริงใจ โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ยิ่งกว่าส่วนอื่น ”

คณะผู้วิจัยเห็นว่า เพลงเทิดพระเกียรติเป็นสื่อร่วมสมัยที่ช่วยสร้างความรู้สึกร่วมของคนไทย ในการตั้งใจทำความดีเพื่อพระองค์ท่านและสามารถ สื่อสารถึงความรักความห่วงใยที่ประชาชนมีต่อ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เป็นอย่างดี

5.3 ข้อเสนอแนะ

การศึกษารั้งนี้ เป็นการศึกษาการสื่อความหมายในบทเพลงเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่เน้นวิเคราะห์เนื้อหาของบทเพลง แต่ยังมีประเด็นของการศึกษาอื่น ที่น่าสนใจอีก และอาจนำไปศึกษาได้ในโอกาสต่อไป เช่น การวิเคราะห์ ภาพประกอบเพลง (music video) หรือ การศึกษาความคิดเห็นของคนไทยที่มีต่อบทเพลงเทิดพระเกียรติ เป็นต้น